

Rozprawka na poziom podstawowy

NAPISZ Z NAMI WYPRACOWANIE Z „QUO VADIS” HENRYKA SIENKIEWICZA.

Temat:

Czy życie jest najwyższą wartością? – odwołaj się do podanego fragmentu „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza (na www.cogito.com.pl w zakładce Szkoła/Matura) oraz innego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

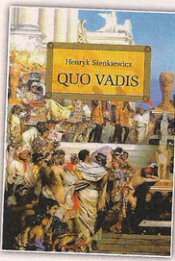
Przykładowa realizacja pracy:

Wstęp:

Często mówi się, że życie jest największą wartością.

Teza:

Zdarzają się jednak ludzie, dla których uniknięcie śmierci nie jest najistotniejsze i sytuacje, w których ważniejsza od życia staje się wierność sobie, prawdzie i wyznawanych ideom. Istnieją wartości ważniejsze niż samo życie.

Rozwinięcie:

1. Argumenty odnoszące się do zamieszczonego fragmentu: Dowodzi tego postawa świętego Piotra, którego ostatnie chwile opisał Henryk Sienkiewicz w „Quo vadis”. Apostoł i pierwszy papież nie postępował tak jakby zachowanie życia było dla niego najistotniejsze. Przeciwnie, w chwili przed ukrzyżowaniem dawał do zrozumienia, że męczeńska śmierć jest dla niego szczęśliwym finałem, wypełnieniem misji, radością i zaszczętem. Nie próbował uciekać z więzienia ani zachować życia za wszelką cenę, nie rozpaczal i nie starał się wzbudzić litości innych. Jeszcze w więzieniu

nawracał i nauczał, przed swoim zgonem dał wiernym i uczniom dobry przykład. Szedł na śmierć z przekonaniem, że czeka go spotkanie z Bogiem. Był przeświadczony, że życie ziemskie, które za chwilę miał stracić, nie jest najważniejsze, odchodził do wieczności i wierzył, że za prawe postępowanie czekała go nagroda. W jego hierarchii wartości egzystowanie dłużej na Ziemi nie było ważne. Istotniejsze było zbawienie własne i innych, wiernych odprowadzających go na śmierć oraz święto pozyskanych wyznawców Chrystusa, a także chwala Boża. Piotr umierał z poczuciem spełnionego obowiązku, niczym zwycięzca, który opanował Rzym i rzucił go do stóp swemu Panu. W obliczu spraw tak ważnych jego jednostkowe doczesne życie nie wydało mu się istotną wartością, choć może, zanim spotkał Chrystusa podczas ucieczki z Rzymu, myślał nieco inaczej. Ponowne spotkanie Jezusa, mistrza i nauczyciela, być może jeszcze raz zmieniło jego hierarchię wartości.

2. Argumenty nawiązujące do innego tekstu

kultury: Podobnie do świętego Piotra podejście reprezentował Roland, bohater średniowiecznej *chanson de geste*, pieśni o czynach. Ważniejsze od własnego szczęśliwego życia u boku przyjaciela i narzeczonej Ody, wydawało się Rolandowi zachowanie honoru i piękna rycerska śmierć w walce z Saracenami. Wolał nie wzywać pomocy Karola Wielkiego, by nie narazić się na hanbę. Wyżej niż własne życie i życie przyjaciela, zdrowie podkomendnych cenił honor i pośmiertną sławę. Wzywając pomocy, nie chciał narazić się na posądzenie o tchórzostwo. Wolał zginąć w chlubnej walce z niewiernymi i stracić młode życie oraz nadzieję na małżeńskie szczęście niż zostać posądzonym o to, że nie jest dobrym rycerzem, poddanym króla, chrześcijaninem. Idee były

PISEMNA

Jakie teksty kultury można było przywołać?

ważniejsze niż życie. Ocalenie i egzystowanie z piętnem harby nie było dla niego wartością. Za istotniejsze uznawał sławę, cześć, rycerski honor. Jego wyboru nie zrozumie człowiek współczesny, dla którego zasady średniowiecza, honor i etos rycerski nie znaczą wiele, natomiast niemal wszystkim są radość, szczęście, miłość, żądza, spokój...

Człowiek współczesny pewnie w sytuacji Rolanda nie naraziłby własnego i cudzego życia, zdrowia dla sławy i honoru. A hrabia tak czynił... Życie nie było dla niego najwyższą wartością. Podobnie jak święty Piotr ukazany w „Quo vadis” patrzył na nie z perspektywy wieczności.

Podsumowanie, wnioski:

Wiele literackich i historycznych przykładów potwierdza, że istnieją wartości cenniejsze niż jednostkowe życie ludzkie. Są to honor, ojczyzna, Boża chwala, życie wieczne... Wiele bohaterów uznawało te wartości za istotniejsze niż szczęśliwe życie jednostki, ocalenie, przetrwanie.

- **„Pochodnie Nerona”** (inny tytuł **„Świeczniki chrześcijaństwa”**) **Henryka Siemiradzkiego** – obraz olejny ze scenami męczeńskiej śmierci chrześcijan w starożytnym Rzymie pokazujący, że dla wyznawców Chrystusa zachowanie wiary znaczy więcej niż życie...
- **„Antygona” Sofoklesa** – tytułowa bohaterka greckiej tragedii ceniła sobie życie i miłość Hajmona, ale istotniejsze niż zachowanie życia było dla niej spełnienie obowiązku wobec zmarłego brata i zachowanie tradycji, zapewnienie godnego pochówku bratu, którego ciało Kreon zwał, pozostawiając je na pastwę ptactwa i dzikich zwierząt.
- **„Romeo i Julia” Williama Szekspira** (i ekranizacja, m.in. Franca Zeffirellego i Baza Luhrmanna) – dla Julii życie nie przedstawia wartości, gdy odnajduje ciało martwe swego ukochanego, z tego powodu popelnia samobójstwo, analogicznie postąpił Romeo, gdy uznał śpiącą żonę za umarłą, życie straciło dla niego sens.
- **„Kordian” Juliusza Słowackiego** – dla tytułowego bohatera ważniejsze niż życie i zdrowie są porwy serca; jest on gotów popelnić samobójstwo z powodu nieszczęśliwej miłości czy braku sensu życia, a potem naraża się dla ojczyzny. Zakończenie dramatu nie pozwala stwierdzić czy zostaje ulaskawiony w czasie egzekucji.
- **„Krzyżacy” Henryka Sienkiewicza** – dla Maćka z Bogdańca, który chciał umożliwić Zbyszku ucieczkę w przebraniu, a sam przywdział jego strój i oddać za niego głowę pod katowski topór, życie i szczęście krewnego oraz zachowanie rodu było cenniejsze niż jego życie; z kolei Zbyszek nie chciał uciekać w przebraniu z więzienia i płacić swojego ryckiego honoru.
- **„Pan Wołodyjowski” Henryka Sienkiewicza** (ekranizacja w reż. Jerzego Hoffmana) – mały rycerz wołał poleć z honorem i dotrzymać złożonej w obliczu Boga i ludzi przysięgi, że nie podda twierdzy kamienieckiej, niż żyć szczęśliwie z ukochaną Basią, od życia była dla niego ważniejsza żołnierska powinność i zachowanie ryckiego honoru. Podobnego wyboru dokonał Ketting, poświęcił się dla Polski, która była jego przybraną ojczyzną, podobnie jak pan Michał poniosł śmierć pod gruzami Kamieńca Podolskiego, pozostawiając nieutuloną w żalu żonę Krzysię.
- **Obrazy Artura Grottgera „Pożegnanie powstańca”, „Bóg”** – dla powstańców styczniowych ważniejsza niż życie i zdrowie jest walka o wolną Polskę.
- **„Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej** – dla powstańców styczniowych ważniejsza jest wolność Polski niż własne zdrowie i życie, niektórzy, np. ojciec Zygmunta Korczyńskiego i ojciec Jana Bohatyrowicza giną w walce z wrogiem.
- **„Gloria victis” Elizy Orzeszkowej** – powstańcy styczniowi giną w nierównej walce, ważniejsza jest dla nich wolność ojczyzny niż własne młode życie.
- **„Kamienie na szaniec” Aleksandra Kamińskiego** – dla bohaterów książki Alka, Rudego, Zośki i ich kolegów ważniejsza była walka z hitlerowskim okupantem niż zachowanie życia i szczęśliwej młodości.
- **„Korczak”, reż. Andrzej Wajda** – dla dobrego doktora istotniejsza była wierność swoim zasadom i towarzyszenie do końca wychowankom z sierocinca niż zachowanie życia i sprzeniewierzenie się własnemu kodeksowi moralnemu – człowiekowi, lekarzowi i pedagogowi.
- **„Życie za życie: Maksymilian Kolbe”, reż. Krzysztof Zanussi** – dla świętego Maksymiliana Marii Kolbego ważniejsze było ratowanie życia współwzięnia i pomoc człowiekowi, świadectwa wiary niż ocalenie życia w obozie zagłady.
- **„Buntownik bez powodu”, reż. Nicholas Ray** – smak ryzyka, adrenalina, bunt młodości są ważniejsze dla uczestników tragicznego wyścigu samochodowego niż zdrowie, życie, bezpieczeństwo.
- **„Sala samobójców”, reż. Jan Komasa** – dla Dominika istotniejszy wydaje się virtualny świat, nie może znaleźć porozumienia z rodziną i rówieśnikami, ostatecznie popelnia samobójstwo; życie nie okazuje się dla niego wartością najwyższą.
- **„Tańcząc w ciemnościach”, reż. Lars von Trier** – matka, Selma, wybiera odzyskanie wzroku dziecka, dlatego woli przyjąć wyrok śmierci i mieć nadzieję na wyzdrowienie syna niż ratować siebie przed oskarżeniami.
- **„Baczyński”, reż. Kordian Piwowarski** – poeta wołał zginąć i być w zgodzie ze sobą i swoją poezją oraz żołnierskim powołaniem niż chronić zdrowie, rozwijać talent i korzystać z małżeńskiego szczęścia. Obrona ojczyzny była dla niego wartością wyższą niż życie.